

ורב הונא בריה דרב יהושע אמר: אפילו תימא דמיירי בבית גבוה עשרה

עט-ב ותבן גבוה שבעה ומשהו, דכל פחות משלשה טפחים כלבוד דמי, וכאילו מגיעות המחיצות לתקרה [ובסמוך פריך עלה].

ותמהינן: בשלמא לאביי, היינו דקתני בברייתא: נתמעט התבן "מעשרה" טפחים, כיון דמתחלה היה גבוה עשרה טפחים.

אלא לרב הונא בריה דרב יהושע — דמוקי לה שהיה מתחלה גבוה פחות מעשרה — מאי "מעשרה"??

ומשנינן: כוונת הברייתא, שנתמעט "מתורת עשרה". שמתחלה היתה כמחיצת עשרה על ידי לבוד, והשתא נתמעטה.

תנינא בברייתא: נתמעט התבן מעשרה טפחים שניהם אסורין:

ותמהינן: שמע מינה מהאי ברייתא דדורין הבאין לחצר בשבת (אסורין) [אוסרין] על שאר בני החצר מלהוציא לחצר.

ואף דמשנכנסה שבת הותרה החצר, שהרי אלו שדרו בה עירבו, לא אמרינן "שבת הואיל והותרה הותרה".

דהכי משמע, מדאמרינן: שאם נתמעט התבן ובאו דיורי החצר האחת — שהיו שולטין רק בחצי בית שלהם בערב שבת — לחצי הבית השני, הרי אלו אוסרים את הבית על בני החצר האחרת.

והשתא תיקשי, דהא בהך מילתא ד"שבת

הואיל והותרה הותרה" פליגי בה רב הונא ורב יצחק לעיל דף יז ב, ותיקשי לרב הונא, דסבירא ליה שבת הואיל והותרה הותרה.

[לעיל פליגי בה לענין היקף במחיצה שאינה של שתי וערב, שלא הותרה אלא בהיקף לפי מספר הדיוורין שבה, ואם נתמעטו דיוורין בשבת, פליגי בה רב הונא ורב יצחק. וכן אמר רב הונא התם, דשתי חצירות שעירבו כאחד מפני שהיה פתח או חלון ביניהן, ונסתמו בשבת, אמרינן: שבת הואיל והותרה הותרה].

ודחינן: דילמא הא דקתני בברייתא "ונתמעט התבן מעשרה טפחים שניהן אסורין", לא מיירי בנתמעט בשבת, אלא דאימעט מאתמול.

תנינא בברייתא: כיצד הוא עושה, נועל את ביתו ומבטל רשותו:

ותמהינן: תרתי?! כלומר: וכי צריך את שניהם, ולהוסיף נעילה על הביטול?! ליסגי בביטול, וכשאר חצירות ששכח אחד ולא עירב [ריטב"א].

ומשנינן: הכי קאמר: או נועל את ביתו, ובנעילה זו גלי אדעתיה דאסתלק מהכא, והיינו ביטוליה, [ראה קרן אורה], או מבטל את רשותו.

ואיבעית אימא: לעולם אכן תרתי בעינן.

ומיהו, אם כדי להתיר את חבירו באותו בית — בביטול בלחוד סגי.

אלא שעשו חכמים הרחקה למבטל —

על הנותר אין איסור. ולהכי, בבית לא חיישינן

אלא על גובה עשרה שהוא צורך מחיצה, אבל

שאסור בבית שביניהן — שיצטרך גם נעילה [ריטב"א, וראה לשון רש"י].

שאם לא כן, **כיון דדש ביה** [שרגיל לטלטל לבית] **אתי נמי השתא** לאחר הביטול, **לטלטולי לבית**.⁽²⁴⁾

תנינא בכרייתא: **הוא אסור בכית וחבירו מותר:**

ותמהינן: **פשיטא**, שהרי כן הוא הדין בכל מי שביטל רשותו, וכדתנן לעיל דף סט ב.

ומשנינן: **לא צריכא** להשמיענו **אלא היכא** שאחר שביטל אחד לחבירו, **הדר אידך** [חזר מי שנתבטל לן] אחר שעשה צרכיו בבית, **ובטיל ליה לחבריה** רשותו שבבית.

והא קא משמע לן, דלא תימא, דהשתא יהיה מותר למבטל הראשון, ויאסר למי שנתבטל לו בתחילה. אלא, עדיין הראשון שנתבטל לו מותר, וחבירו אסור.

ומשום **דאין מבטלין לזה**, וחוזרין **ומבטלין** באותה שבת לזה, כי היכי דלא ליהוי מילתא דרבנן כי חוכא ואיטלולא [גמרא לעיל דף סח ב].

תנינא בכרייתא: **וכן אתה אומר בנזב של תבן שבין שני תחומי שבת:**

ותמהינן: **פשיטא**, דמאי אולמיה תחומין מחצירות? הא אידי ואידי איסור דרבנן הוא?!⁽²⁵⁾

ומשנינן: **לא צריכא**, אלא אפילו לרבי עקיבא דאמר תחומין מדאורייתא הוא, אפילו הכי מותר.

מהו דתימא ליגזור דילמא אתי לאיחלופי, ויטול זה מתחומו של זה.

קא משמע לן דלא חיישינן.

מתניתין:

כיצד משתתפין במבוי?

אם רוצה, אינו גובה מכל חצר את חלקה בשיתוף, אלא: **מניח את החבית** של יין או שמן שהיא שלו, **ואומר: הרי זו — לכל בני מבוי**, כדי שיהיו כולם שותפים בשיתוף המבוי. **ומזכה להן** את חלקם בחבית על ידי **בנו או בתו הגדולים**.

שאומר להם: קבלו חבית זו, וזכו בה לשם כל בני המבוי.

וכן מזכה להם על ידי עבדו ושפחתו **העברים**, ואפילו הם קטנים.⁽²⁵⁾

וכן יכול לזכות להם על ידי אשתו.

אבל אינו מזכה להם לא על ידי בנו ובתו הקטנים, כשהן סמוכין על שולחנו [שולחן ערוך], **ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים**.

איבעית אימא שצריך גם נעילת דלת.

25. ואף על גב שאין קטן זוכה לאחרים בכל מקום, הכא בעירוב שהוא מדרבנן בעלמא, הקילו. גיטין דף סד ב, ומשנה ברורה.

שיטול מהמחיצה עצמה כיון דמינכר, מה שאין כן בחצר דלא מינכר, חיישינן שמא יטול מגופה של מחיצה.

24. וכן הדין להאי תנא בכל ביטול — לפי הך

סבור מינה [סבורים היו בני הישיבה] כי רק לחיה, אין, לה בלבד עושין מדורה, אבל לחולה, אפילו מסוכן וקר לו, לא.

ולחיה עצמה, רק בימות הגשמים, אין. אבל בימות החמה, לא.

אבל איתמר לאו הכי: אמר רב חייה בר אבין אמר שמואל: הקיז דם ונצטנן, כיון דהקזה סכנה היא לו בסתמא, והוא הדין לשאר חולי שיש בו סכנה, וקר לו [משנה ברורה] — עושין לו מדורה בשבת, ואפילו בתקופת תמוז.

אמר אמימר: הא — נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו.

דאיתמר: איזו היא אשירה פתם, איזה עץ אנו תולין שמסתמא אשירה היא, ועבדו אותה,

מפני שידן — של בנו ובתו הקטנים, ועבדו ושפחתו הכנענים — הם כידו.

ונמצא, שלא הוציא החבית מתחת ידו, וכמי שלא זכה לאחר דמי. (26)

גמרא:

אמר רב יהודה: חבית של שיתופי מבואות, כשהוא מזכה לבני המבוי משלו על ידי אחר — צריך אותו אחר להגביה את החבית מן הקרקע, טפח. כי כל עוד מונחת החבית ברשותו של המזכה — לא היא זכיה [רש"י].

אמר רבא: הני תרתני מילי — סבי דפומבדיתא אמרינהו [זקני פומבדיתא — שהם רב יהודה ושיבתו — אמרום]:

חדא: הא דאמרן משמיה דרב יהודה.

אידך: המקדש על היין בשבתות וימים טובים, אם טעם מן היין מלא לוגמיו, כל שאילו מסלקו לצד אחד של פיו, נראה כמלא לוגמיו [רבינו תם וריטב"א] — יצא.

ואם לאו — לא יצא.

אמר רב חביבא: הא הלכה זו נמי — סבי דפומבדיתא אמרינהו:

דאמר רב יהודה אמר שמואל: עושין מדורה [היסק גדול] לחיה [יולדת] כל שלשים יום בשבת, אם יש לה צער צינה. (27)

פ-א

ואף שלא ראינו בעינינו?

אמר רב: כל שאנו רואין שמשרתי עבודה זרה שומריין אותה, ואין טועמין מפירותיה, דודאי אי לאו דעבדו לה, לא היו נמנעים מלטעום מפירותיה.

ושמואל אמר: כגון אותם ששומרים את פירותיה, דאמרי: הני תמרי — לשיכרא לעשיית דבי נצרפי, דשתו ליה ביום חגם [תמרים אלו אנו שומרים כדי לעשות מהם שכר, כדי לשתותו ביום חגג של עבודה זרה ששמה "בי נצרפי"], שידוע שהיא אשירה [נתבאר על פי שולחן ערוך. וכל שכן הא דרב. ש"ך].

27. נתבאר על פי שולחן ערוך ומשנה ברורה.

26. נתבאר על פי רבינו יהונתן.